

Luku 8

Ulkomaankauppa - Suomen eilinehto

Oppikirjan sivut 60-65

KOTIIN

- **Lue kappale 8.
Ulkomaankauppa – Suomen
elinehto**
  - **Oppikirjan sivut 60-65.**
- **Ensi kerralla tarvitsemme
tietokonetta!**
- **Tehtävämoniste pedanetissä!**

Vientimaat:

Saksa

Ruotsi

USA

Alankomaat

Venäjä

Tuontimaat:

Saksa

Ruotsi

Venäjä

Kiina

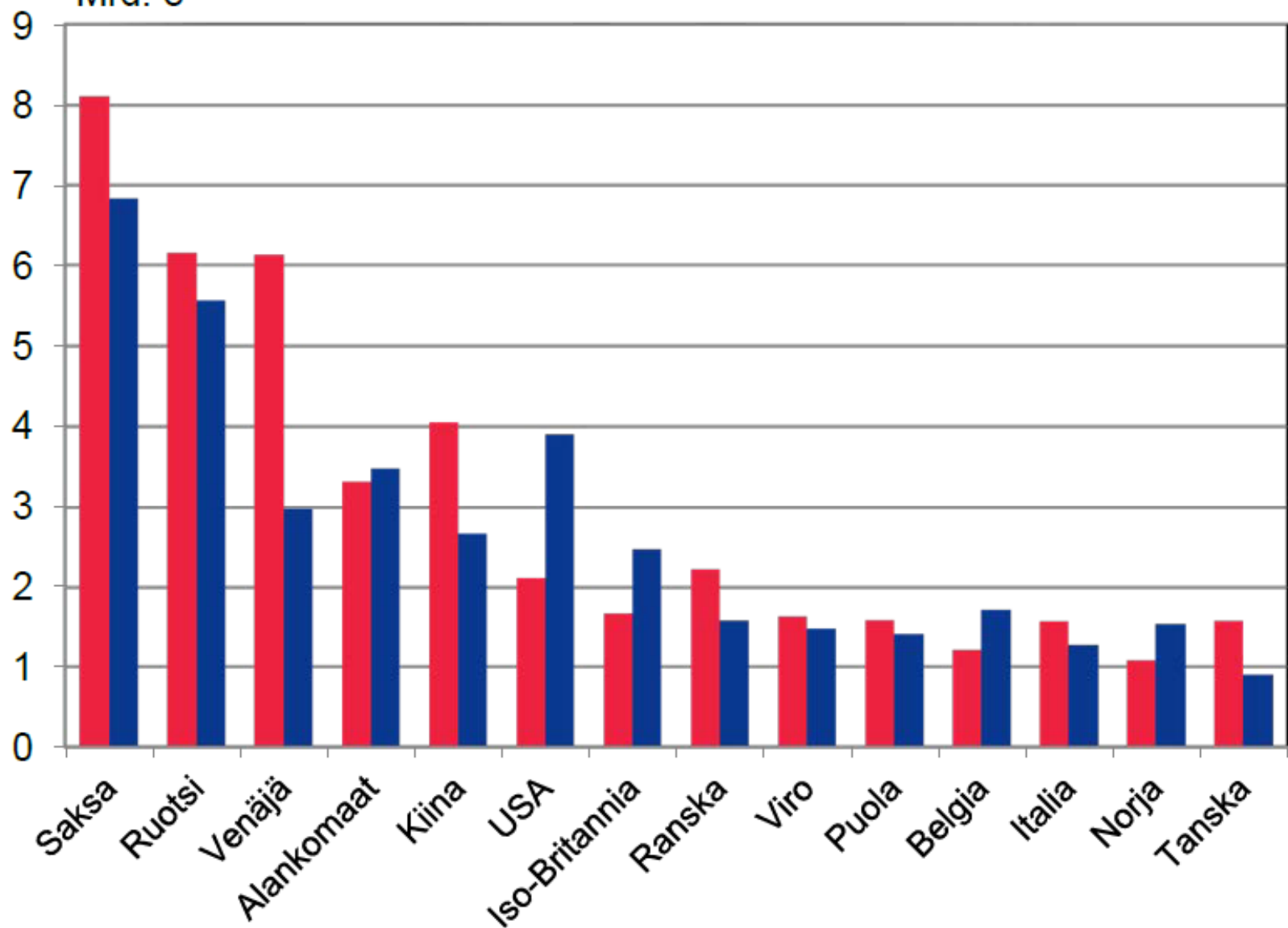
Alankomaat

<https://ek.fi/mita-teemme/talous/perustietoja-suomen-taloudesta/ulkomaankauppa/>

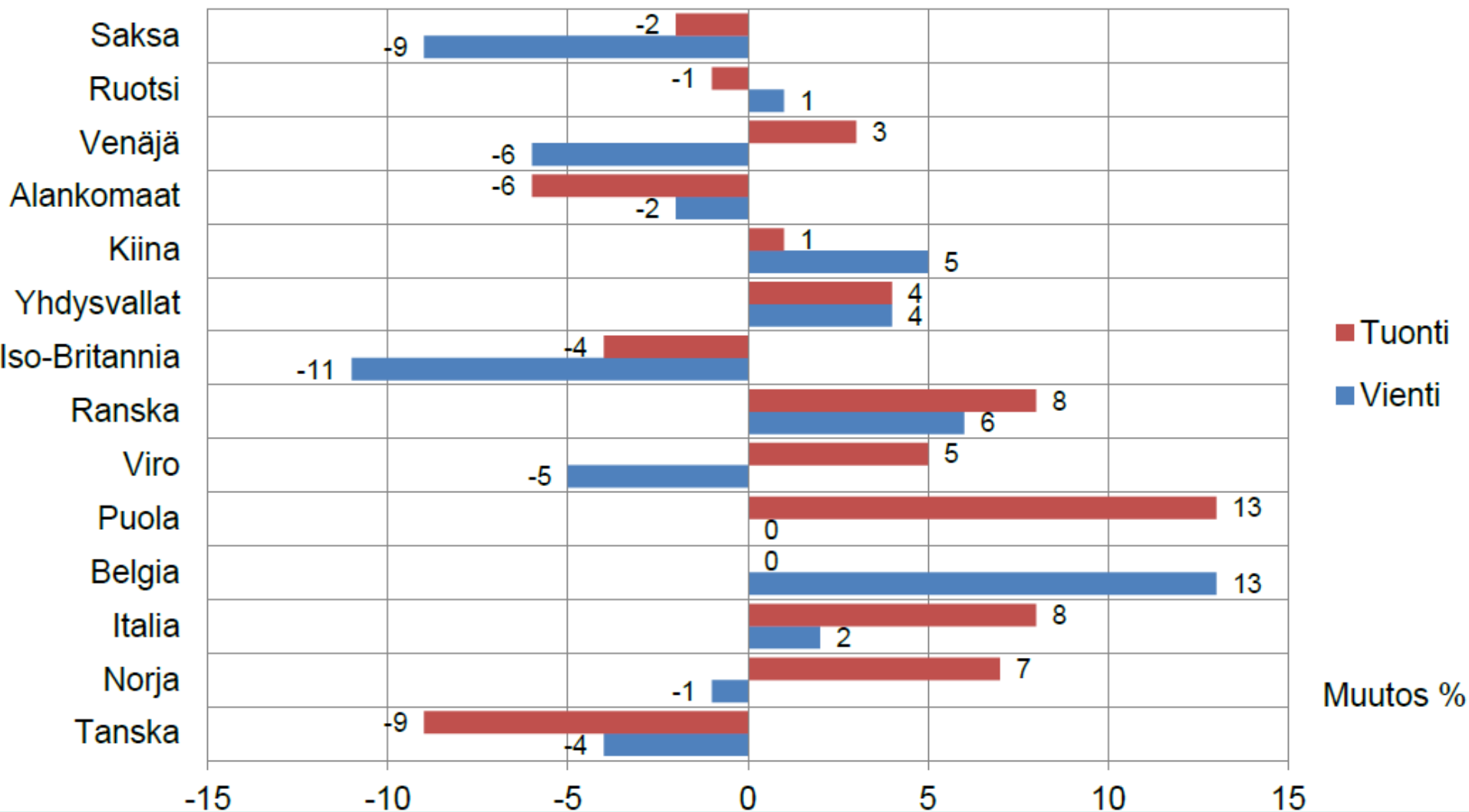
ULKOMAANKAUPPA MAITTAIN 2016

Kokonaiskauppavaihdon mukaan suuruusjärjestyksessä

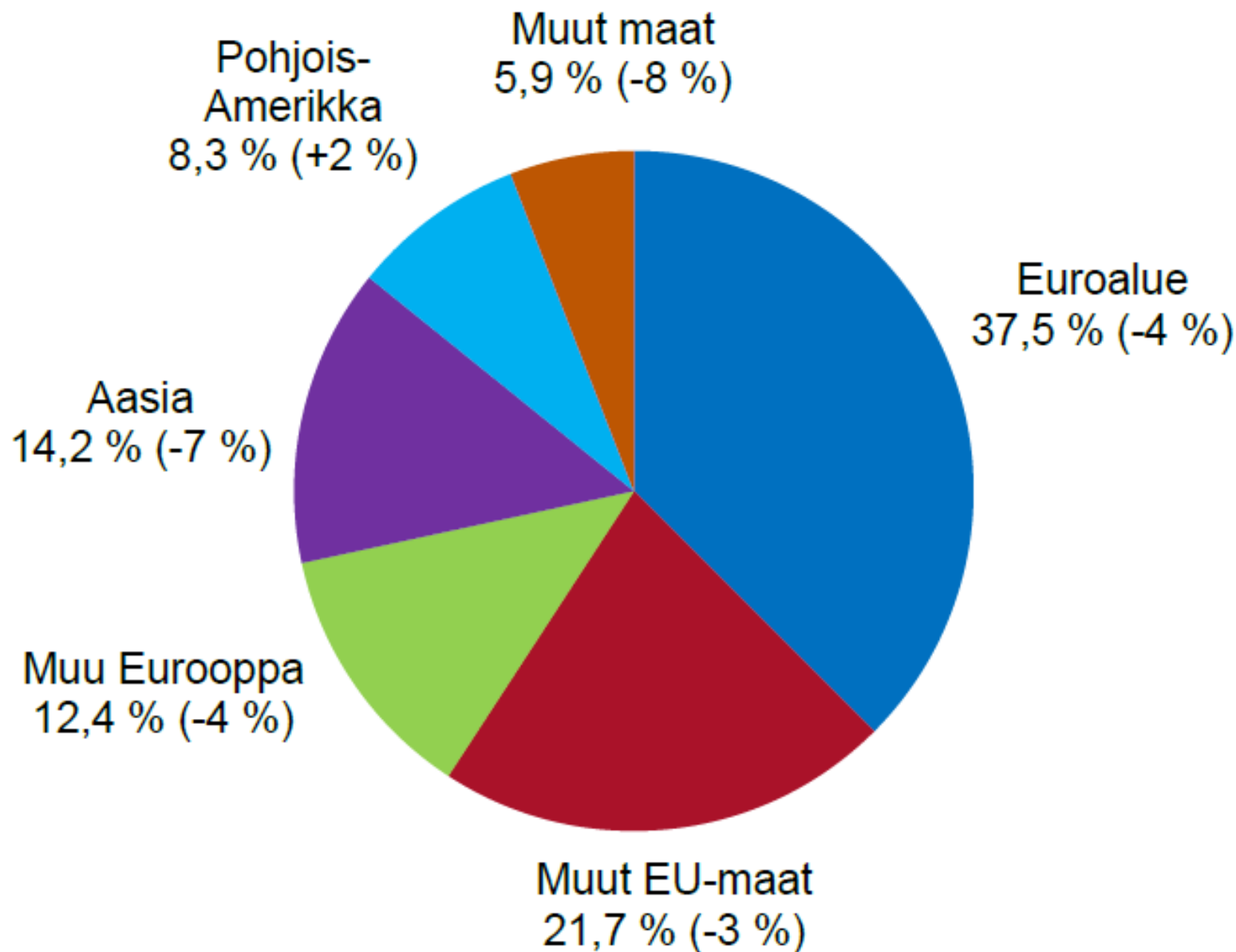
Mrd. e

Viennin ja tuonnin muutos 2016

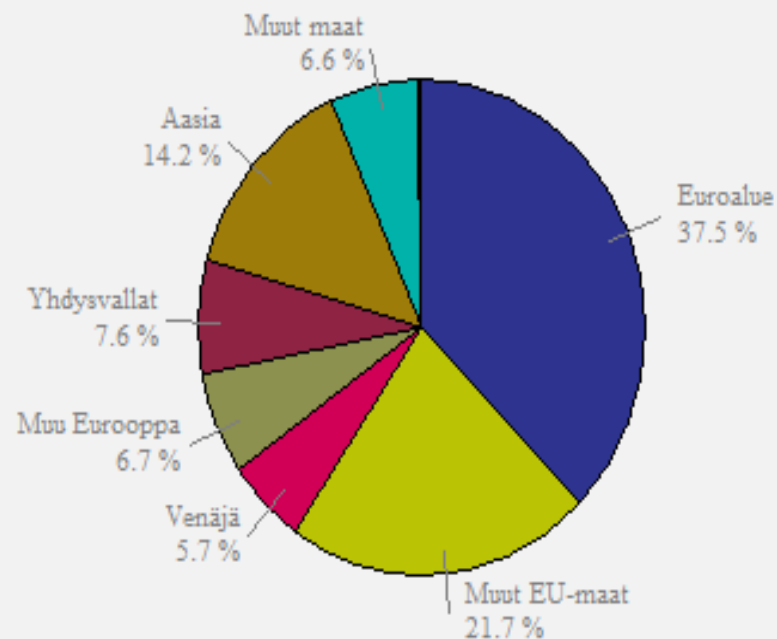
Vienti maaryhmittäin 2016 (Tulli)

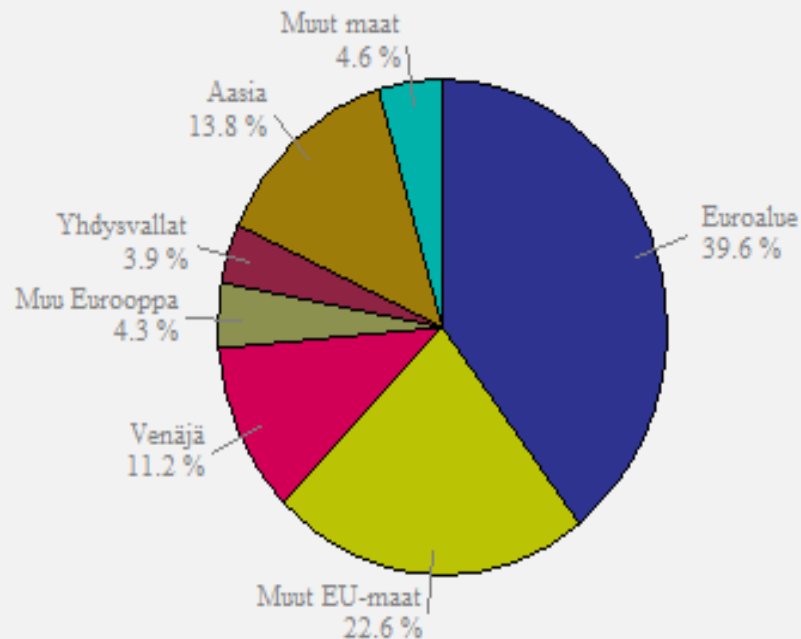
Suomen ulkomaankauppa alueittain 2016, %-osuudet

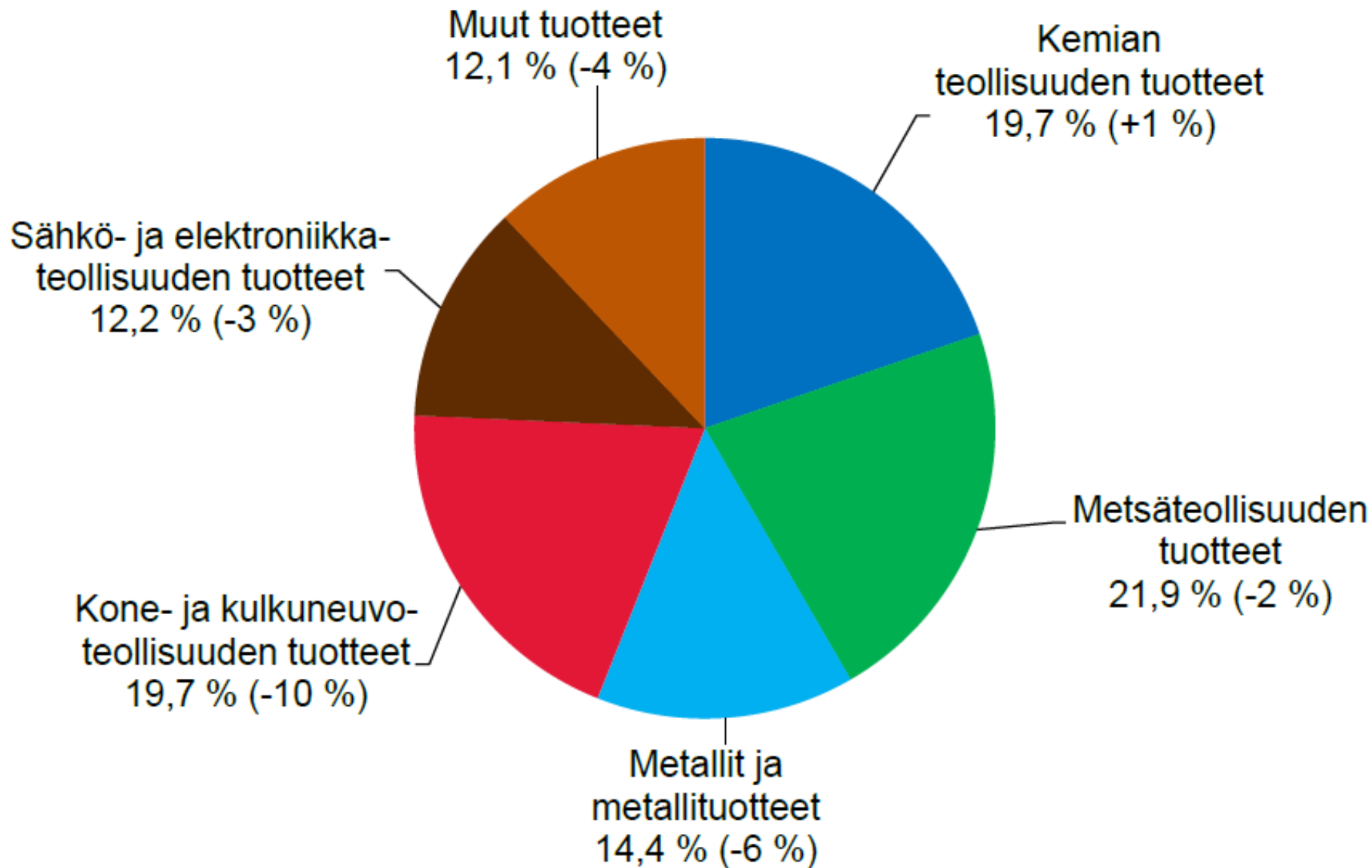
Tavaravienti, 51,8 mrd euroa

Tavaratuonti, 54,7 mrd euroa

Vienti tuoteluokittain 2016

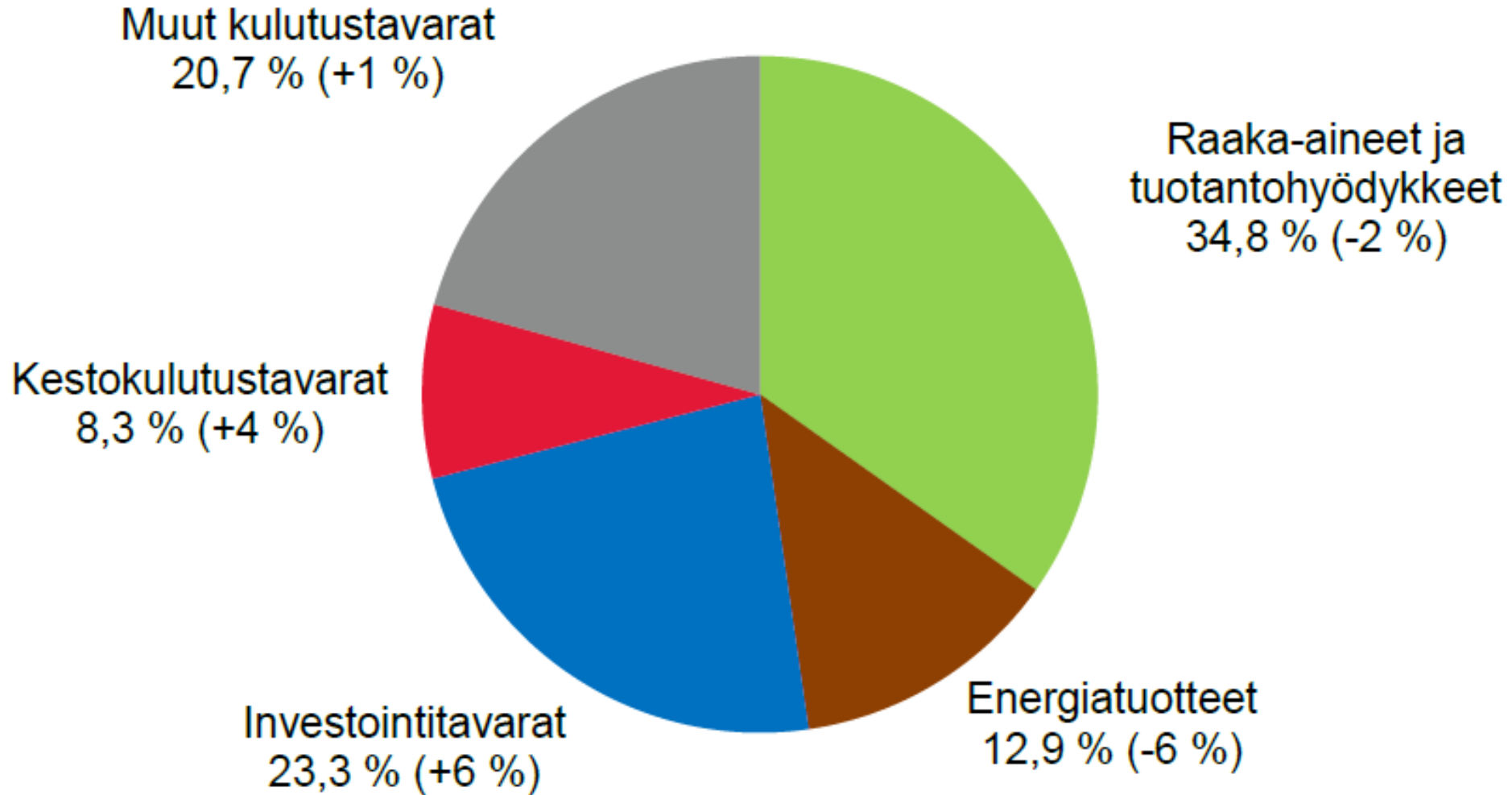
Suomen vientitavaroita:

- **Metsäteollisuustuotteet: paperi, pahvi**
- **Kemianteollisuuden tuotteet: lääkkeet ja öljystä jalostetut tuotteet kuten bensa, diesel, maalit**
- **Metalli-, kone- ja kulkuneuvoteollisuuden tuotteet: metsätyökoneet, moottorit, hissit, laivat, tietokoneohjelmat, videopelit, aktiivisuusrannekkeet, Mersut**
- **Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotteet: sähkölaitteet, elektroniikka**
- **Muut tuotteet: Fiskars, Hesburger, Nokian renkaat, Marimekko, Finlayson**

Suomen tuontitavaroita:

- **Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet: raakaöljy, koneet, laitteet**
- **Energiatuotteet: Sähkö**
- **Investointitavarat: koneet**
- **Kestokulutustavarat: ajoneuvot, vaatteet, keramiikka**
- **Muut kulutustavarat: hedelmät, kahvi, tee, palvelut, tietotekniikka, ohjelmat**

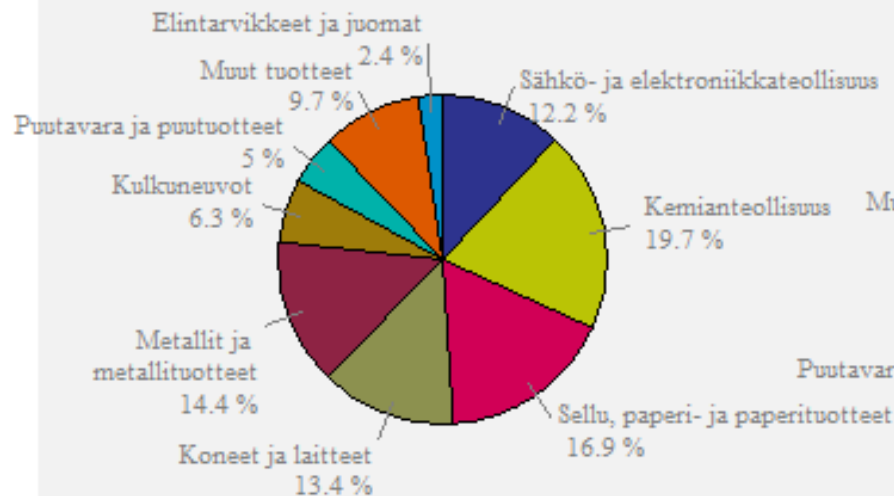
Tuonti käyttötarkoituksen mukaan 2016

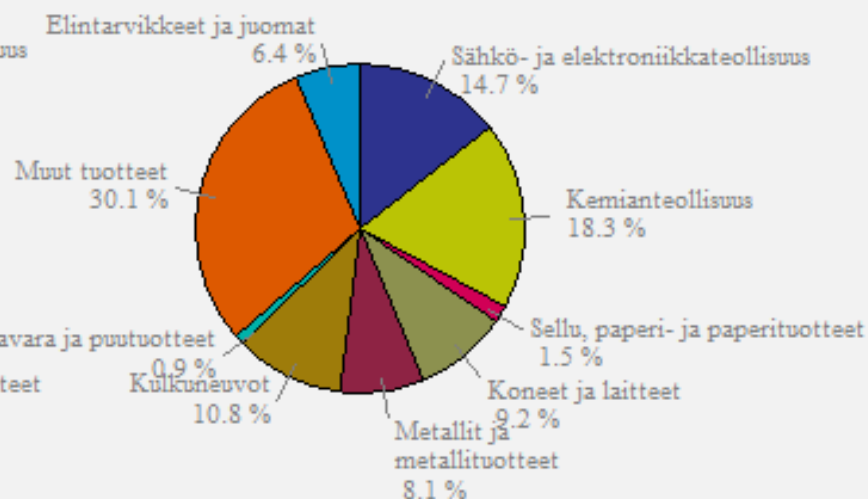
Suomen ulkomaankauppa toimialoittain 2016, %-osuudet

Tavaravienti
51,8 mrd euroa

Tavaratuonti
54,7 mrd euroa

Viennin ja tuonnin merkitys

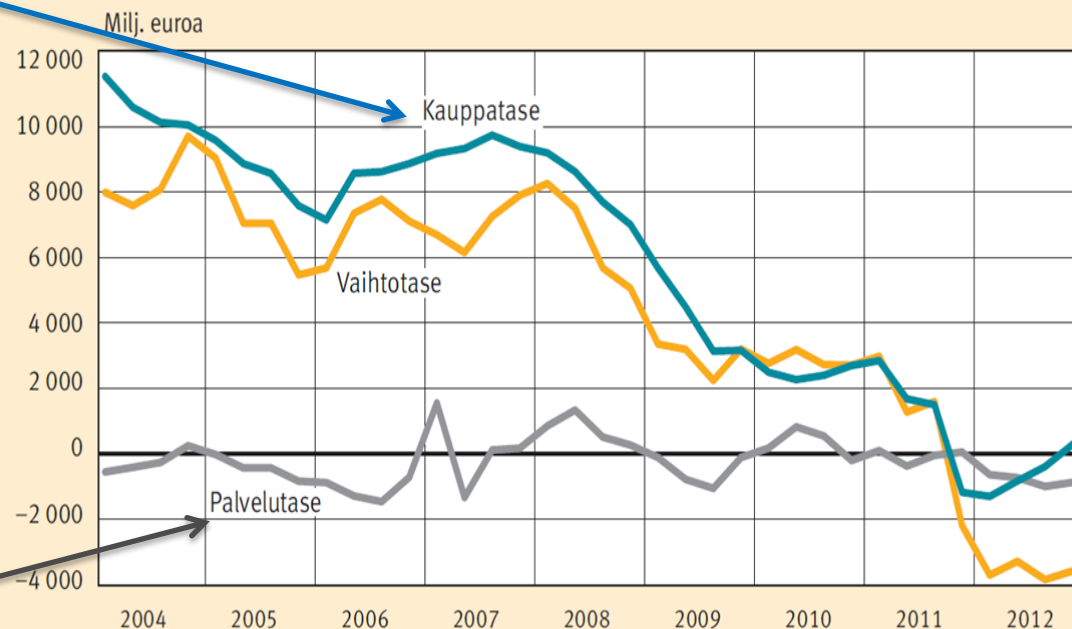
Miksi suomalaisten yritysten kannattaa käydä ulkomaankauppaa?

- **Kaikkia tuotteita ei pystytä valmistamaan Suomessa ilman ulkomaalaisia raaka-aineita** (öljy → muovi).
- **Kaikkia tuotteita ei yksinkertaisesti ole Suomessa** tai niiden valmistaminen tulisi tavattoman kalliiksi (banaanit).
- **Suomi on pieni markkina-alue: vientituotteiden valmistaminen lisää työpaikkoja** (loistoristeilijät).
- **Kuluttajan valintamahdollisuudet lisääntyvät** (Porsche vai BMW).
- **Ulkomaalaiset tuotteet lisäävät kilpailua:** pakottavat tuotekehittelyyn ja pitävät hinnat kurissa.
- **HUOM! RISTIKKÄISKAUPPA!**

Kauppatase

Suomen talouden ulkoinen tasapaino, 4 vuosineljänneksen liukuvat summat

- **Ulkomaankauppa** mitataan taseilla (=mittareilla).

- **KAUPPATASE** kertoo tavaroiden viennin ja tuonnin arvon.

- Jos kauppatase on ylijäämäinen, vienti on ollut suurempaa kuin tuonti.

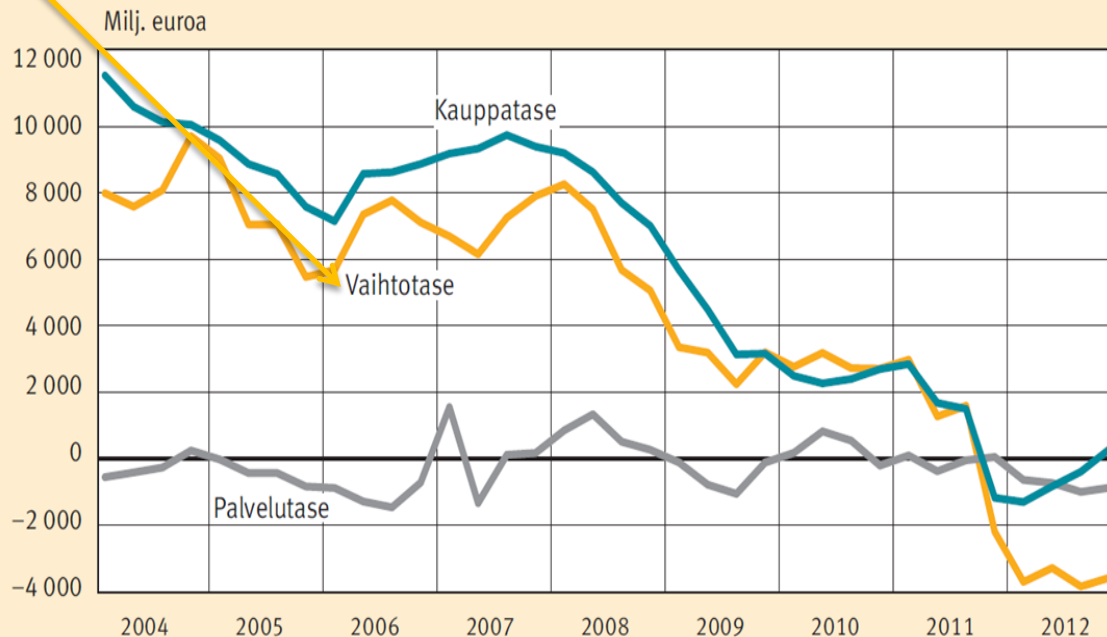
- **PALVELUTASE** kertoo palveluiden viennin ja tuonnin

Vaihtotase

• **VAIHTOTASE** on **kauppatase** + palvelujen vienti ja tuonti (esim. matkailu) **sekä suomalaisten ulkomaille maksamat ja saamat tuotannontekijäkorvaukset** (esim. osinkotulot) **ja tulonsiirrot** (esim. EU-maksut/ saadut tuet).

Suomen talouden ulkoinen tasapaino, 4 vuosineljänneksen liukuvat summat

MAKSUTASE 2005–2014

miljardia euroa

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
VAIHTOTASE	5,8	7,5	7,5	5,2	4,0	5,6	-2,8	-3,2	-2,4	-3,8
Kauppatase	7,7	9,1	8,7	6,8	3,4	3,4	-1,3	-0,9	0,8	0,7
Palvelutase	-0,6	-0,9	0,7	1,1	0,8	2,2	0,1	-1,5	-1,7	-1,5
Ensitulon tase	-0,2	0,6	-0,5	-1,1	1,5	1,7	-0,1	-0,3	1,7	-0,5
Tulojen uudelleenjaon tase	-1,1	-1,3	-1,4	-1,6	-1,6	1,6	-1,3	-1,3	-2,5	-2,5
PÄÄOMATASE	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
RAHOITUSTASE	-2,9	-6,4	0,2	8,6	6,9	-3,3	7,4	16,5	-6,3	-9,3
Suorat sijoitukset	0,4	2,3	3,8	-7,2	-2,8	-3,6	-3,8	-3,2	1,1	-13,6
Arvopaperisijoitukset	-5,5	-9,4	-3,9	5,3	-4,6	-7,9	9,5	9,3	-5,2	5,5
Muut sijoitukset	0,4	-3,0	1,1	9,3	12,6	6,7	1,5	9,7	-0,4	-0,2
Johdannaiset	1,8	0,1	-0,6	1,4	2,2	-0,3	0,1	1,1	-2,5	-0,7
Valuuttavaranto	0,1	3,6	-0,2	-0,2	0,6	1,7	0,1	-0,5	0,8	-0,2
TUNNISTAMATTOMAT ERÄT*	-3,2	-1,3	-7,9	-14,0	-11,1	-2,5	-4,6	-13,5	-4,2	-5,6
MAKSUTASE	0,1	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Koostuu esimerkiksi suurten yritysten ulkomaisista liiketoimista ja tilaston ajoitusvirheistä.

Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankki

Tilastotehtävä

Tutki tilastoa ja tee kolme havaintoa aineiston pohjalta.

Rahoitustase kuvaa Suomeen suuntautuneita ja Suomesta poistuneita rahoitusvirtoja.

Etumerkki - tarkoittaa, että Suomesta on sijoitettu rahaa ulkomaille enemmän kuin pääomaa on tullut maahan.

Etumerkki + tarkoittaa sitä, että maahan on tullut rahaa eli ulkomaisia sijoituksia.

Tärkein positiivinen erä on tullut kauppatasteesta eli Suomen tavaravienti on ollut tuontia Suomesta on 2000-luvun alkupuolella sijoitettu rahaa ulkomaille ja loppu-vuosina Suomi on alkanut velkaantua.

Selkeä käännekohta tilastossa osuu vasta vuoteen 2007–2008, jolloin luvut lähtivät selvään laskuun esim. viennin osalta. Sen jälkeen on ollut paljon vaihtelua.

AKSUTASE 2005–2014

miljardia euroa

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
7,5	7,5	5,2	4,0	5,6	-2,8	-3,2	-2,4	-3,8
9,1	8,7	6,8	3,4	3,4	-1,3	-0,9	0,8	0,7
-0,9	0,7	1,1	0,8	2,2	0,1	-1,5	-1,7	-1,5
0,6	-0,5	-1,1	1,5	1,7	-0,1	-0,3	1,7	-0,5
-1,3	-1,4	-1,6	-1,6	1,6	-1,3	-1,3	-2,5	-2,5

PÄÄOMATASE

0,3 0,2 0,2 0,2 0,1 0,2 0,1 0,2 0,2 0,2

-2,9 -6,4 0,2 8,6 6,9 -3,3 7,4 16,5 -6,3 -9,3

0,4 2,3 3,8 -7,2 -2,8 -3,6 -3,8 -3,2 1,1 -13,6

-5,5 -9,4 -3,9 5,3 -4,6 -7,9 9,5 9,3 -5,2 5,5

4 -3,0 1,1 9,3 12,6 6,7 1,5 9,7 -0,4 -0,2

8 0,1 -0,6 1,4 2,2 -0,3 0,1 1,1 -2,5 -0,7

1 3,6 -0,2 -0,2 0,6 1,7 0,1 -0,5 0,8 -0,2

2 -1,3 -7,9 -14,0 -11,1 -2,5 -4,6 -13,5 -4,2 -5,6

1 -0,0 -0,0 0,0 0,0 0,0 0,0 0,0 0,0 0,0

en ulkomaisista liiketoimista ja tilaston ajoitusvirheistä.

Maksutase summaa kaikki taloussuhteet kansantalouden ja ulkomaiden välillä. Maksutaseen pääerät ovat vaihtotase ja rahoitustase.

Peruslogiikka näiden kahden välillä on, että rahoitustase kertoo, miten ylijäämäinen vaihtotase sijoitetaan ulkomaille ja miten alijäämäinen vaihtotase katetaan ulkomaisilla lainoilla ja sijoituksilla. Jos vaihtotase on plusmerkkinen, on rahoitustase miinusmerkkinen ja päinvastoin.

Suomen maksutase 2000–2010

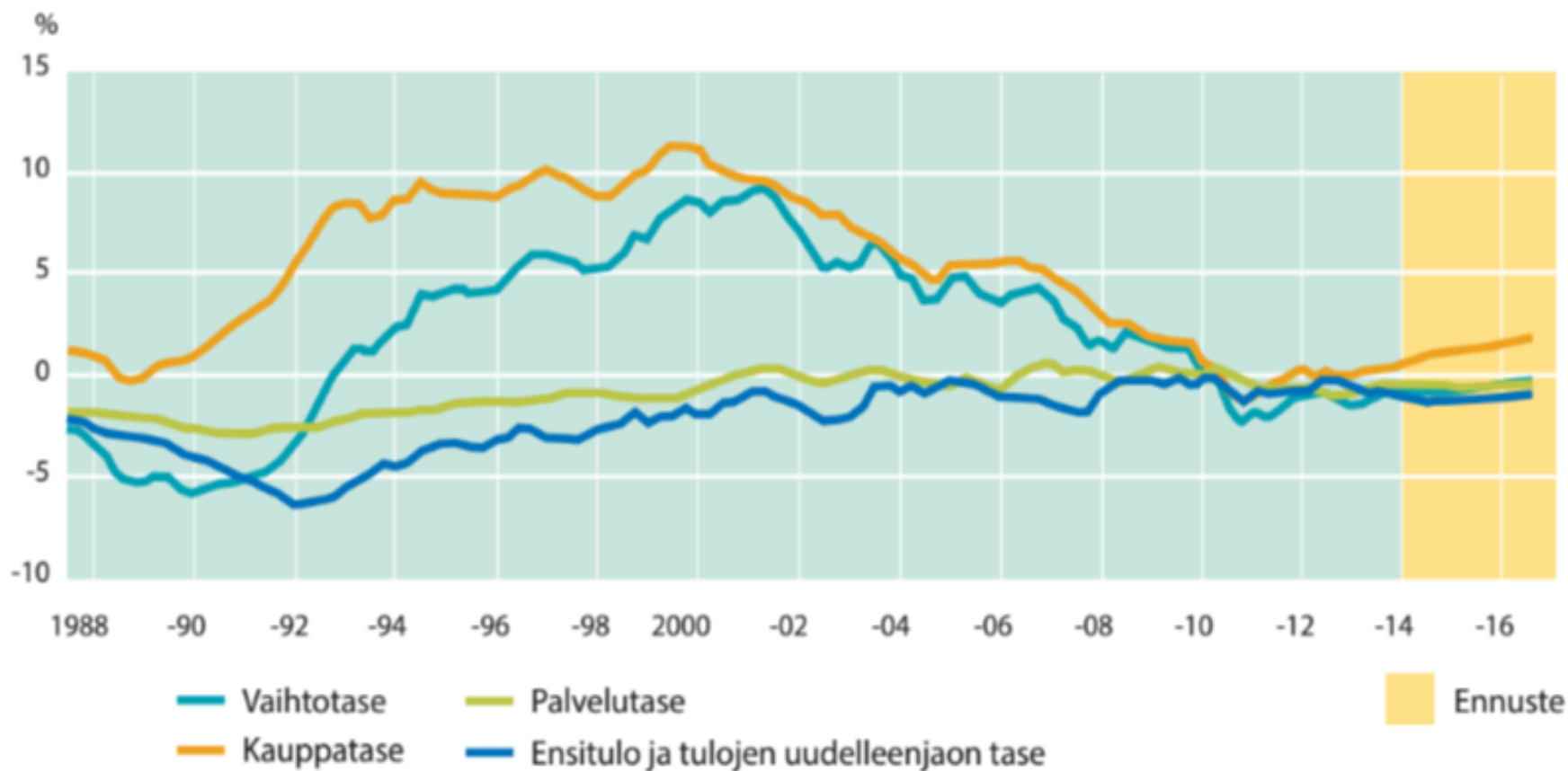
	2000	2005	2010
Kauppataase	14,9	7,3	3,4
Palvelutase	-1,5	-0,6	2,1
Tuotannontekijäkorvaukset	-1,9	-0,2	1,7
Tulonsiirrot	-0,8	1,2	-1,6
Vaihtotase	10,7	5,3	5,6
Suorat sijoitukset	-16,5	0,4	-3,4
Arvopaperisijoitukset	-1,8	-5,5	-7,9
Muut sijoitukset	8,8	2,2	6,3
Valuuttavaranto	-0,4	0,1	1,7
Rahoitustase	-9,9	-2,8	-3,3
Virheet ja tunnistamattomat erät	-0,8	-0,7	-2,3
Maksutase	0,0	0,0	0,0

Luvut ilmoitetaan miljardeina euroina.

**•Huomaa:
maksutaseen
on aina oltava
tasapainossa eli
erien summan
on oltava nolla.**

Suomen ulkomaankaupan taseet s. 65

VAIHTOTASEEN YLIJÄÄMÄ SUHTEESSA BKT:HEN VUOSINA 1988–2016

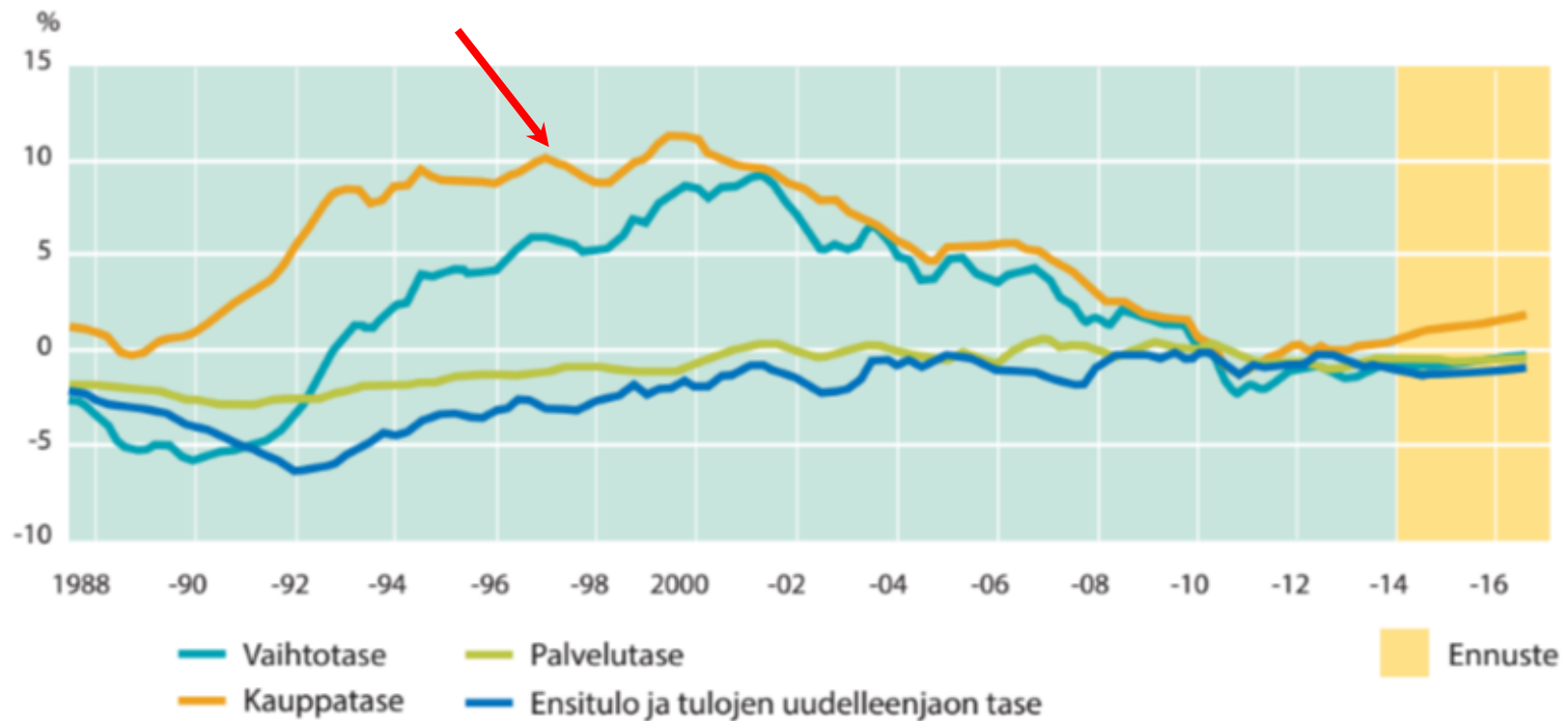
Lähteet: Suomen Pankki, Tilastokeskus

Tutki kuviota. Ovatko väitteet **oikein** vai **väärin**? Perustelee.

- a) Suomen ulkomaankauppa on pitkään ollut alijäämäinen.
- b) Palveluiden vienti on ollut suurempaa kuin niiden tuonti.
- c) Suomen vienti on perustunut paljolti tavaravientiin.
- d) Vaihtotase kertoo, että Suomi velkaantui voimakkaasti 1990-luvun jälkipuoliskolla ja 2000-luvun alussa.
- e) Vaihtotaseen perusteella 1990-luvun loppu ja 2000-luvun alku oli talouden "kulta-aikaa".

a) Suomen ulkomaankauppa on pitkään ollut alijäämäinen. **Väärin, vaihtotase ollut positiivinen**

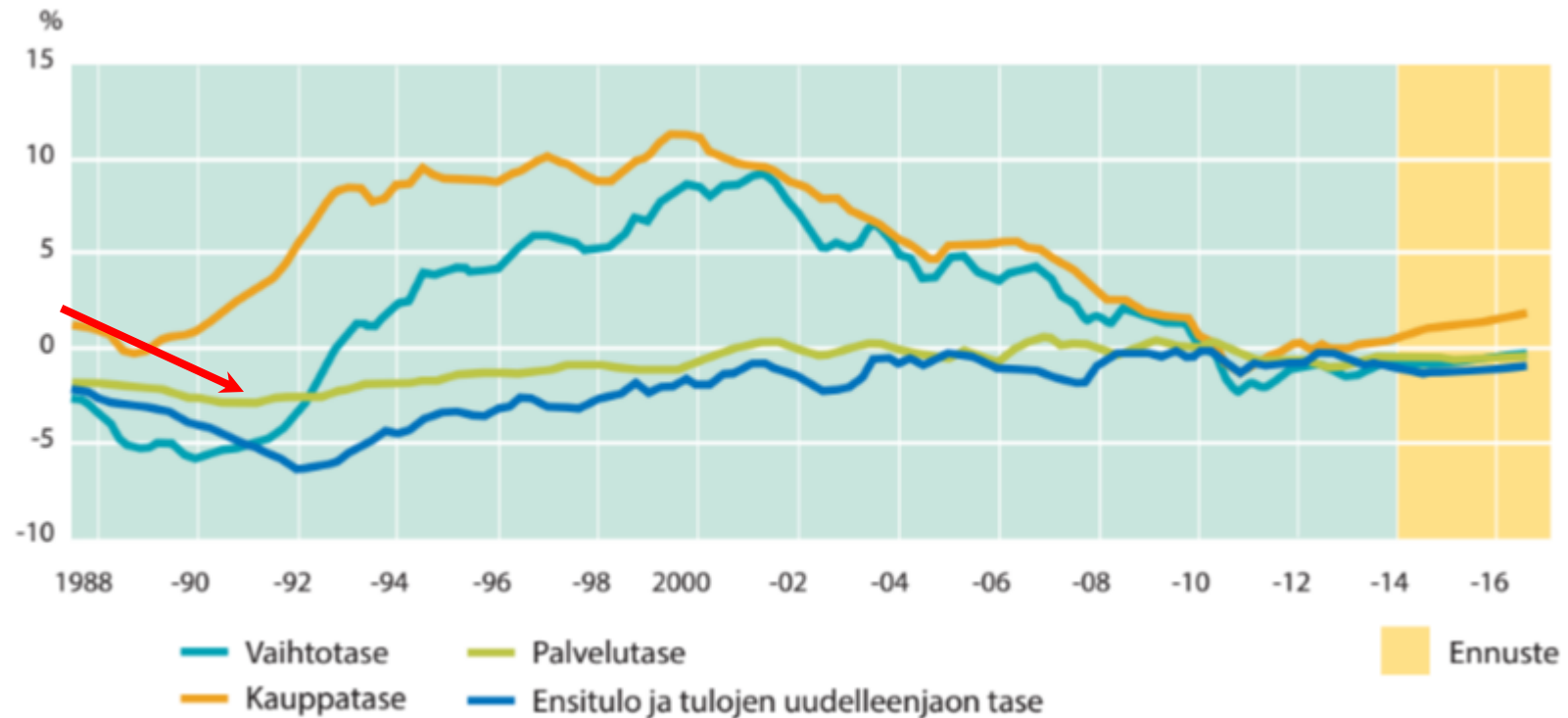
VAIHTOTASEEN YLIJÄÄMÄ SUHTEESSA BKT:HEN VUOSINA 1988–2016

Lähteet: Suomen Pankki, Tilastokeskus

b) Palveluiden vienti on ollut suurempaa kuin niiden tuonti. **Väärin, palvelutase on ollut negatiivinen**

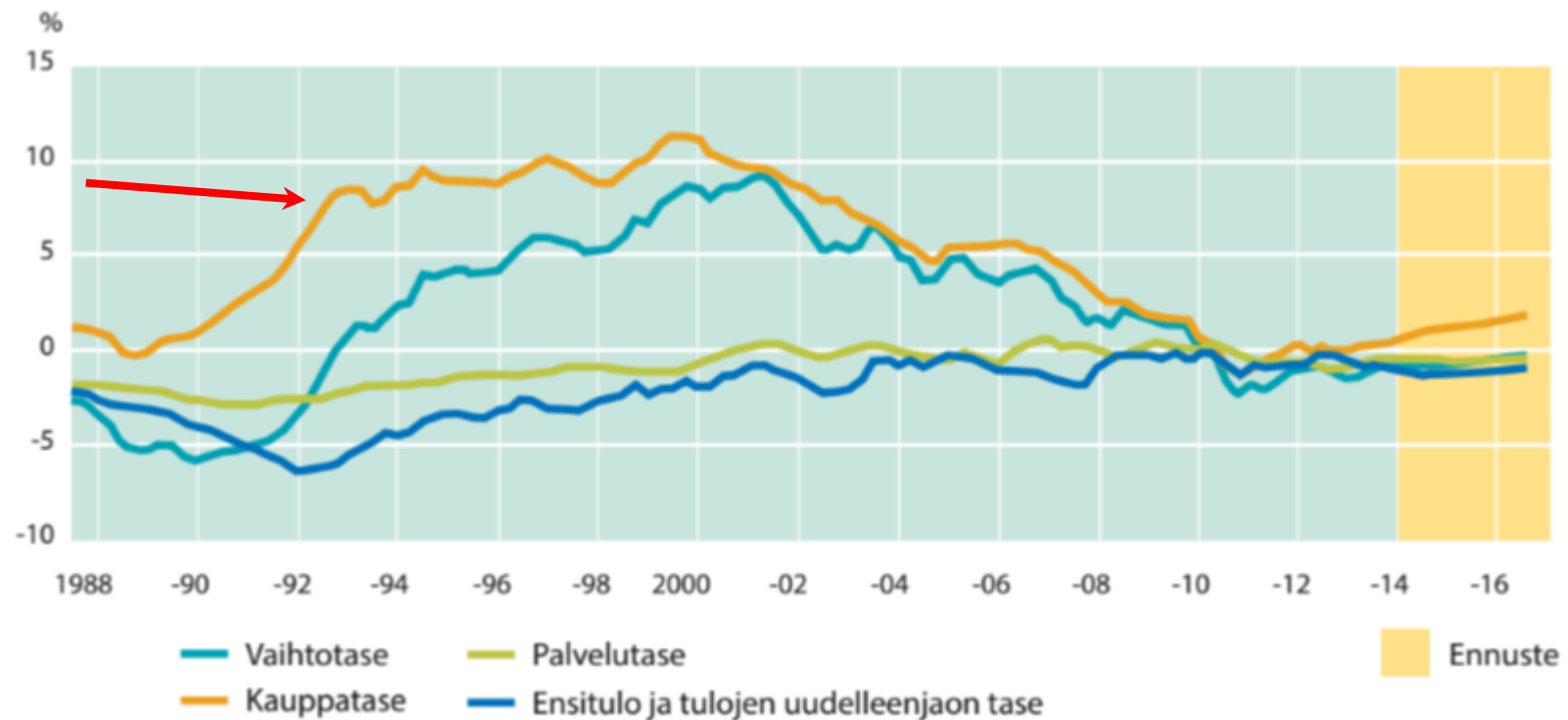
VAIHTOTASEEN YLIJÄÄMÄ SUHTEESSA BKT:HEN VUOSINA 1988–2016

Lähteet: Suomen Pankki, Tilastokeskus

c) Suomen vienti on perustunut paljolti tavaravientiin. Oikein, kauppataase kuvaa tavarakauppaa ja se ollut positiivinen

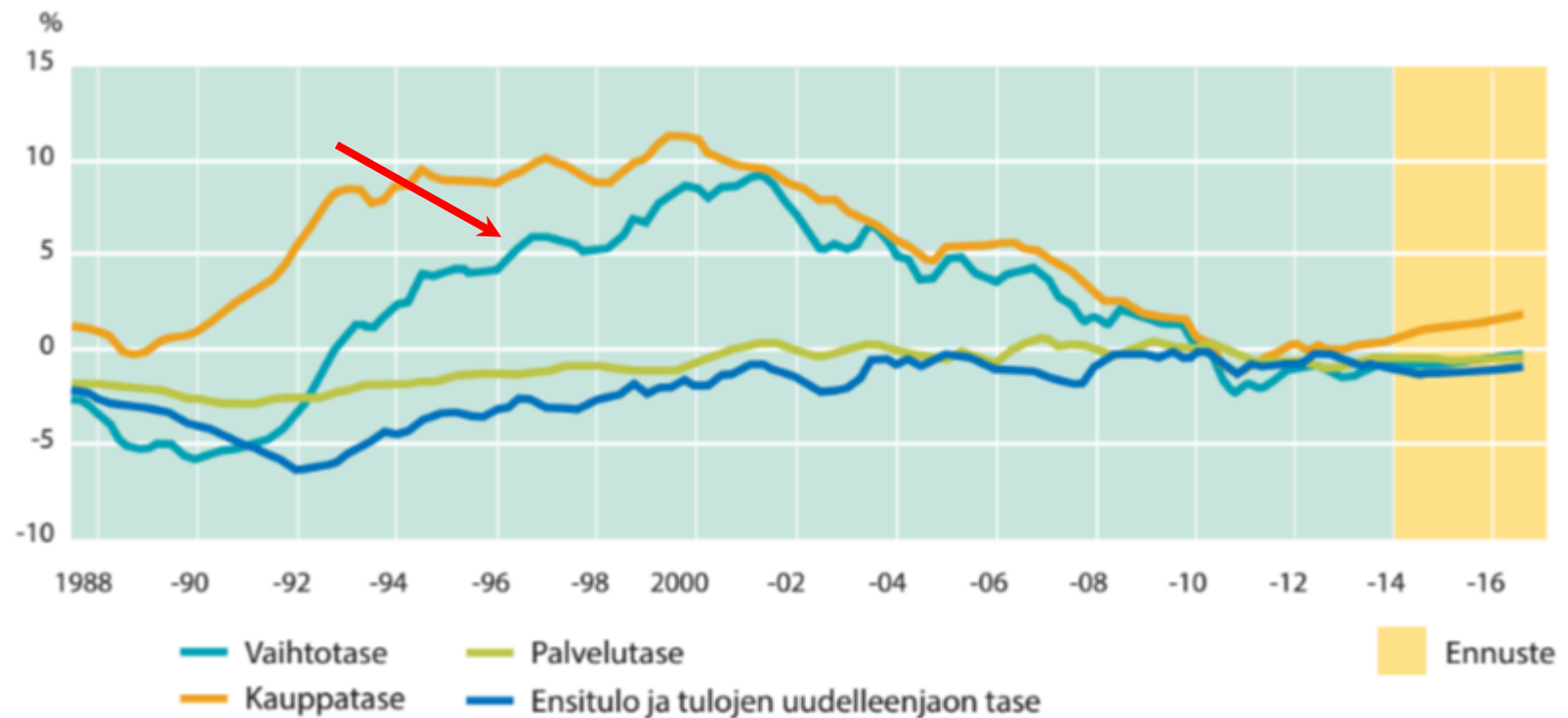
VAIHTOTASEEN YLIJÄÄMÄ SUHTEESSA BKT:HEN VUOSINA 1988–2016

Lähteet: Suomen Pankki, Tilastokeskus

d) Vaihtotase kertoo, että Suomi velkaantui voimakkaasti 1990-luvun jälkipuoliskolla ja 2000-luvun alussa. **Väärin, vaihtotase oli päinvastoin positiivinen**

VAIHTOTASEEN YLIJÄÄMÄ SUHTEESSA BKT:HEN VUOSINA 1988–2016

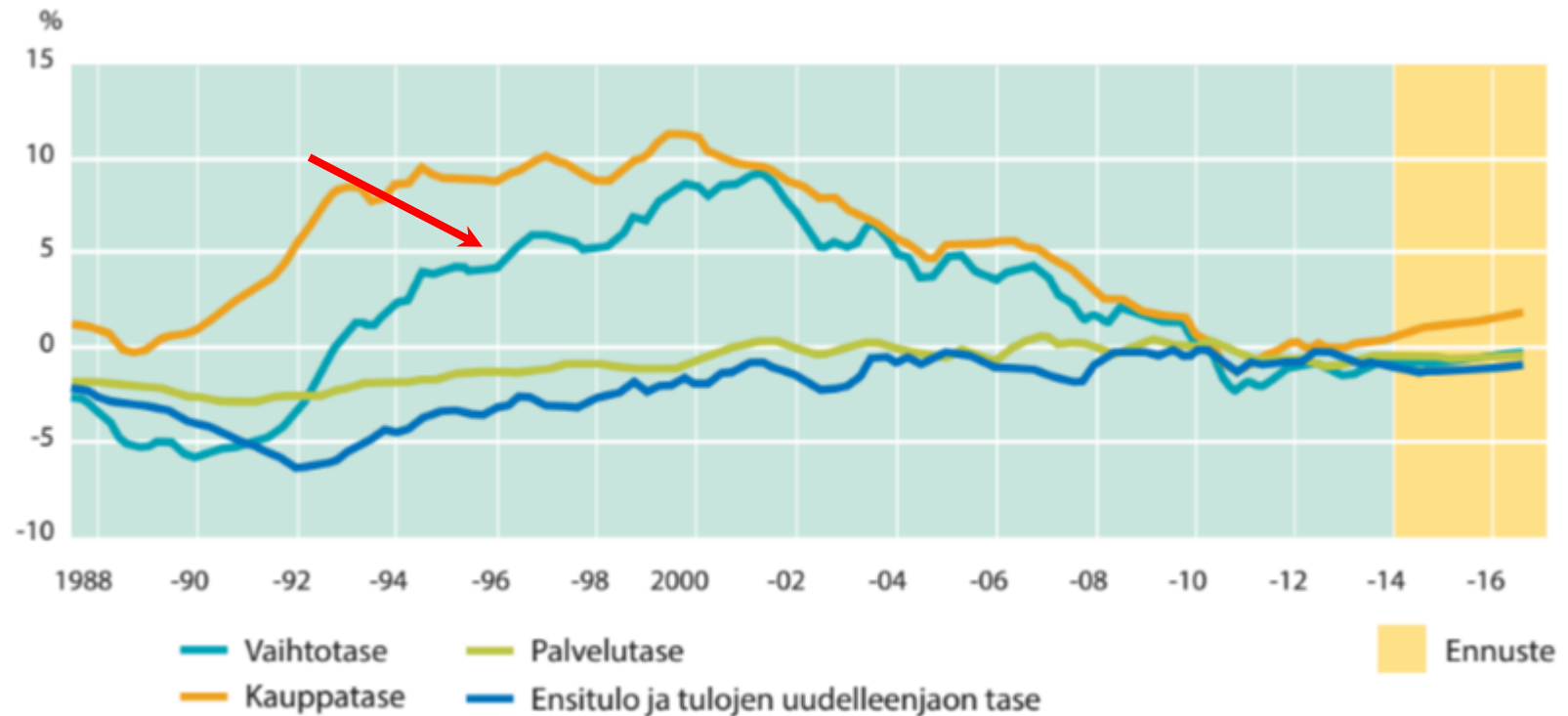

Lähteet: Suomen Pankki, Tilastokeskus

e) Vaihtotaseen perusteella 1990-luvun loppu ja 2000-luvun alku oli talouden "kulta-aikaa".

Oikein

VAIHTOTASEEN YLIJÄÄMÄ SUHTEESSA BKT:HEN VUOSINA 1988–2016

Lähteet: Suomen Pankki, Tilastokeskus